BU SAYIDA:

Denizlerde Hayat

ÇOCUK HAFTASI

EN İYİ ÇOCUK MECMUASI

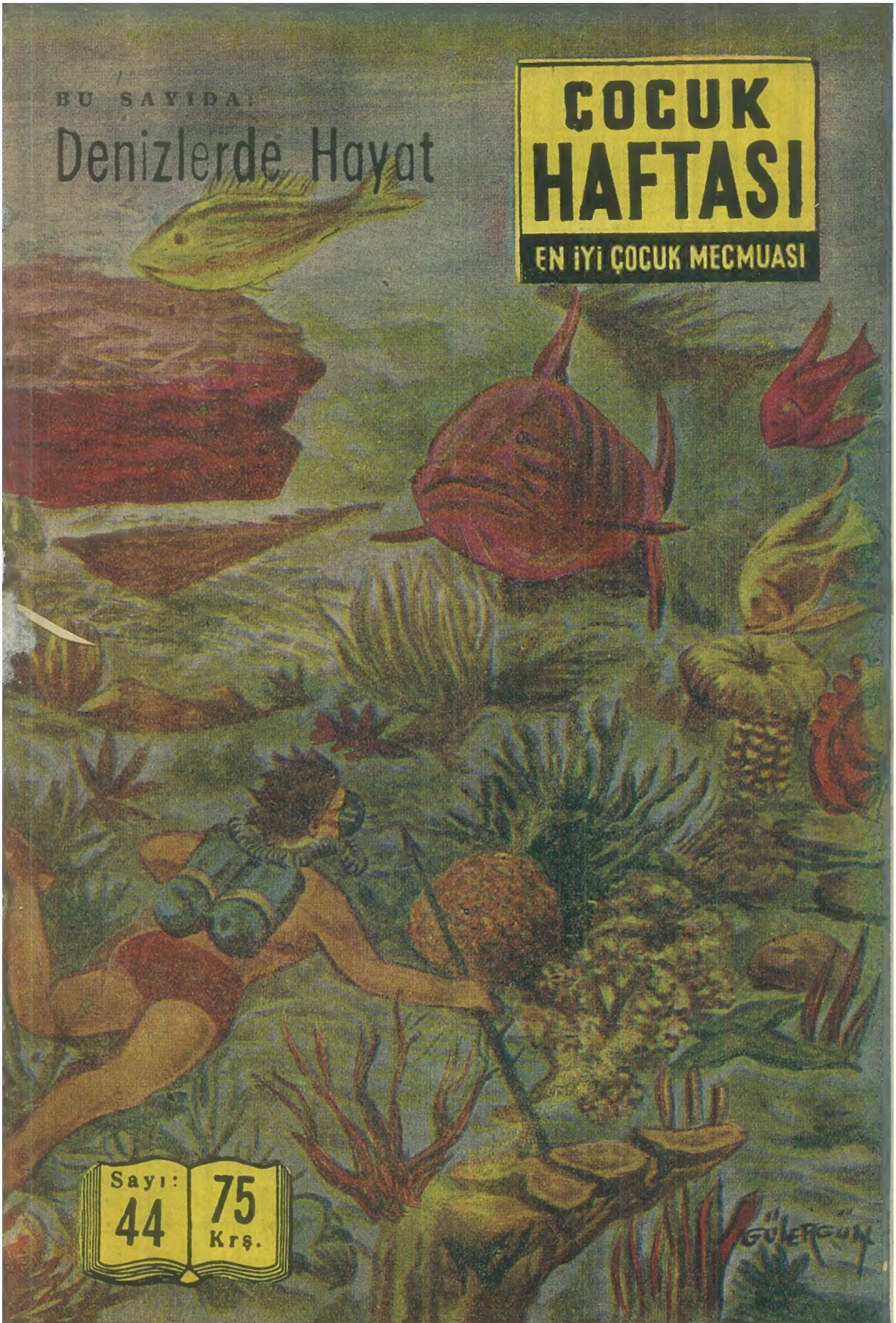

Sayı: 44

75 Krş.

GÜLEÇGÜN

? NASREDDİN HOCANIN TORUNU HIZIR DENİZALTI ÜLKESİNDE

Yazan: H.F. VEREL Çizen: YILMAZ KARACA

Haftaya yepyeni bir macera : HIZIR mumyalar ÜLKESİNDE

Denizlerde Hayat

BUGÜN, sizinle denizlerin altına inelim. Oradaki korkunç dünyayı, uyuyan sessizliği, hiç bilmediğimiz memleketleri görelim. Ama bize önce biraz bilgi lâzım.

Dünyamızın yapısı üçe ayrılıyor: Atmosfer (hava küre), Litosfer (taş küre), Hidrosfer (su küre). Yani su, hava, taş. Taş diyoruz ama bunun içinde toprak, maden, kayalar, katı olan herşey var.

Hava dünyamızın çevresini sarıyor. En çok olan havadır. Daha sonra taş gelir. Su, bu taş kürenin çukurlarını doldurur. Su taşküreden daha az diyoruz ama gözle görünen kısımlarda iş değişiyor.

Karaların yüzölçümü 143 milyon kilometrekare. Denizlerin yüzölçümü 365 milyon kilometrekare. Dünyanın yüzünü üçe ayırırsak bunun ikisi sudur. Şimdi bir de derinlikleri düşünelim.

Karaların, dağ dediğimiz çıkıntılarına karşılık, denizlerin, derinlik dediğimiz girintileri var. En yüksek dağ, şu bildiğimiz Everest tepesi 8845 metre. Ya denizlerin en derin yeri? Tuscarora uçurumunun derinliği 8.613 metre, Tonga adası yakınındaki derinlik 9.400, Mindanao adasının yakınındaki uçurum ise 10.790 metredir.

Karaların deniz yüzünden yüksekliğinin ortalaması 700 metre olduğu halde denizlerinki, su yüzünden aşağı 3500 metredir. Eğer denizlerde bu kadar derin çukurlar olmasaydı su bütün yeryüzünü kaplardı.

Deniz suyunda madenler, tuz, hattâ altın ve gümüş karışımı vardır. İnsanlar yalnız suyun tuzundan faydalanırlar. Tabii bu suyun içinde hava karışımı da var.

Fırtınalar, dalgalar denizlerin ancak yüzünü karıştırıyor. Dalgalar deniz yüzünden 18 metreye kadar yükseliyor. Kıyıları korkunç bir kuvvetle dövüyor ama denizin altında yirmi metreye indik mi ne dalga var, ne de ses.

İnsanlar yüksek dağlara tırmandıkça üzerlerindeki hava basıncı azalıyor, kulaklarından, burunlarından kan geliyor, fenalaşıyorlar.

Denizin derinliklerine doğru indikçe de suyun basıncı onları ezmeğe başlıyor, nefes alamıyorlar. Denize girdiğiniz zaman, su boğazınıza kadar çıkınca güçlükle nefes almağa başlarsınız. Başınız daha suyun üstündeyken duyduğunuz bu su basıncının daha derinlerde ne kadar artacağını düşününüz.

Diyelim ki hiçbir basınçla bizi rahatsız etmiyecek bir dalgıç elbisemiz var. Nefes almamız da sağlanmış. Haydi yavaş yavaş bir plâjdan denizin içine doğru inelim.

Daha başımız suyun altına girer girmez yemyeşil bir su içinde olduğumuzu görüyoruz. Adım adım deniz altı yokuşunu indikçe bu yeşilli su koyulaşıyor, morarıyor, yavaş yavaş bir karanlığa dalıyoruz. Fakat denizin ışık alan derinliklerindeki bitkilere bir göz atalım. Kayaların, kumların üzerini kaygan ve yapışkan yosunların kapladığını görüyoruz. Bunların arasında ekserisi koyu yeşil renkte sarmaşıklar var, tıpkı yeryüzü bitkileri gibi yukarıya doğru yükseliyor, dallara yapraklara ayrılıyorlar.

Güneş ışığının etkisi altında kalan yerlerde renkli bitkileri, mercanları görüyoruz. Yine renkli balıklar binlerce taş oyuğundan, kovuğundan girip çıkıyor, oynaşıyor, neşeli bir hayat sürüyorlar. Fakat birden bir kaynaşma oluyor, süslü ve güzel balıklar bir an içinde kaçıp gizleniyor, kendilerini yiyecek olan büyük balık sürüsünden kaçıyorlar.

Daha derinlere inelim. İşte yüz metrenin altındayız. Artık etrafımızı göremiyoruz. Fakat bizi görenler var. İşte etrafını azıcık aydınlatabilen fosforlu bir balık, elektrikli bir balık bize doğru geliyor, bakıyor ve hemen kayboluyor.

Artık beraber getirdiğimiz elektrik fenerini yakabiliriz. Burada gördüğümüz canlıların hiçbirinde göz yok. Işık olmayınca göz neye yarar. Zaten balıklar, deniz kıyılarında ve dağ tepelerinde yaşayan insanlar gibi sınıflanmışlardır. Her biri belli bir derinlikten aşağıya inemez. Suyun basıncı onları ezer.

Artık korkunç karanlığın içindeyiz. Şurada batık bir gemi var. Kumlara gömülmüş. Daha ötede bir geminin kopmuş, düşmüş demiri.

Daha aşağıya indikçe öyle derin uyuyan bir karanlığa ve hareketsizliğe rastlıyoruz ki korku her tarafımızı kaplıyor. Ne bir canlı, ne bir hareket, ne bir ses.

Evet, bu derin çukurlukların içinde hiçbir hareket yoktur. Denizlerin altından geçen soğuk su akıntıları bile buralarda görülmez. Bu çukurlarda deniz uyur. Korkunç, bitmez tükenmez bir uykudadır. Çabuk olalım. Kendi dünyamıza, ışıklara, renklere, canlılığa dönelim.

Dünyanın yüzünü üçe ayırırsak, bunun ikisi sudur. Denizlerin en derin yeri 10.790 metredir. Eğer denizlerde derin çukurluklar olmasaydı, su yeryüzünü kaplardı.

Dağ Başını Duman Almış

YAZAN: OĞUZ ÖZDEŞ

Babası müşfik bir sesle:

— Benim eve geldiğimi kimse duymamalıdır Kudret, dedi. Anladın mı? Benden kimseye bahsetmiyeceksin.

— Peki baba.

Kudret, olanlardan ilk önce birşey anlamamıştı. Fakat sonradan herşeyi öğrendi. İsyan eden çeteciler, babasının müfrezesiyle savaşa tutuşmuş, bu savaşta babası, kolundan yaralanarak güçlükle eve gelmişti.

Ertesi sabah Kudret'in babası bir pusula yazıp, bunu Halid Efendiye götürmesini ve çok dikkatli olmasını tenbih etmişti.

Halid Efendinin evi bir hayli uzaktaydı. Fakat Kudret'i, bu uzun yoldan ziyade, çeteciler korkutuyordu. Pusulanın içinde neler yazılı olduğunu bilmemekle beraber, çetecilere ait bir haber taşıdığını idrak ediyordu. Çok şükür, hiçbir çeteciye rastlamadan, pusulayı Halid Efendiye vermiş ve ondan aldığı cevabı da babasına getirmişti.

Babası, Halid Efendinin cevabını okuduktan sonra ellerini oğuşturarak:

— Mükemmel, diye söylenmişti. İşler iyi gidiyor

Kudret okadar meraklanmıştı ki, dayanamıyarak sordu:

— Baba, çetecilere ait bir haber değil mi?

Babası, birden ciddileşmişti.

— Sen küçüksün, böyle işlere karışma.

— Niçin babacığım? Pekâlâ büyüdüm artık. Şu çetecilere öyle kızıyorum ki... Halid Efendiye giderken yolda öğrendim, çeteciler birçok kadınları, erkekleri ve çocukları öldürmüşler...

Babası kulağına doğru eğilerek sordu:

— Sen sır saklıyabilir misin Kudret?

— Elbette baba!

— O halde, sana mühim bir vazife... Bu gece, ikinci pusulayı da Halid Efendiye götürecek, oradan da meydandaki fenerin dibine gidip, bizim müfrezedeki Mülâzım Kenan'ı bekliyecek sin. Ben gelince, sen eve dönersin. Anladın mı Kudret?

— Anladım babacığım!

.....

O gece, babası, Kudret'i kapıda uğurlarken, alnından öpmüş ve şöyle demişti:

— Yolun açık olsun yavrum. Yapacağın işte muvaffak olursan, vatanına karşı ilk borcunu ödemiş olacaksın.

Sonra gözlerinin içine bakarak sormuştu:

— Korkmuyorsun değil mi?

— Hayır, baba, korkmuyorum.

— Seni bir çeteci görürse ve üzerini ararsa ne yaparsın bakayım?

— Pusulayı vermem baba.

— Ya zorla almak isterse.

— Ağzıma alır, yutarım baba.

— Aferin Kudret. Sen çok akıllı ve mert bir çocuksun.

Evden ayrılıp da, karanlık sokaklarda ilerlerken, babasının biraz evvelki sözleri Kudret'in kulaklarında mütemadiyen tekrarlanıyordu. Bu defa Halid Efendiye götürdüğü pusulanın çok önemli bir haberi taşıdığını biliyordu. Bunun için de, kendisini, bayrağını ufuktan ufka koşturan bir asker gibi kahraman görüyordu.

Halid Efendiye pusulayı salimen ulaştırdıktan sonra, meydana doğru ilerlerken karşısına iki çeteci çıktı. İçlerinden biri kalın bir sesle sordu:

— Baba, çetecilere ait bir haber değil mi?

— Nereye gidiyorsun?

Kudret birden olduğu yerde durakladı. Kıpkırmızı olmuş, bereket versin karanlıktan, yüzünün aldığı ifadeyi çeteciler farketmemişlerdi.

— Evime gidiyorum!

— Evin nerede?

— Akbaş mahallesinde!

— Sen kimin oğlusun?

— Babamın oğluyum!

Çetecinin biri, Kudret'e ansızın şiddetli bir tokat indirdi:

— Tabii babanın oğlusun kerata, dedi. Babanın adı ne, onu soruyoruz sana?

— Ahmet Cenani...

— Yalan söylüyorsan, cezanı ağır ödersin.

İkinci bir tokat Kudret'in büsbütün sersemletmişti. Uzun boylu çeteci, Kudret'in kolundan sürükleyerek:

— Düş bakalım önümüze, dedi. Bize evini göster.

Kudret, çetecilerle eve gitmenin, babasının hayatına mal olacağını biliyordu. Fakat bu iki haydutun elinden kurtulmak da imkânsızdı. İtile kakılı, dar ve karanlık sokaklardan yürürken, mütemadiyen gözlerinin önünde yalnız babasının hayali dolaşıyordu.

Artık evlerinde gelmişlerdi. Çeteciler kapıyı hızlı hızlı çalarken, neredeyse Kudret'in kalbi duracaktı. Çok geçmeden annesinin sesi işitildi:

— Kim o?

— Biziz... Aç kapıyı...

Az sonra annesi kapıda gözüktü. Çeteciler:

— Ahmet Cenâni Beyin evi burası mı? diye sordular.

Annesi korka korka cevap verdi:

— Evet, ama kendisi evde yok.

— Evi arıyacağız.

Çeteciler, annesini iteliyerek içeri girdiler.

Neredeyse Kudret'in yüreği ağzına gelecekti. Acaba annesi, mahsus mu «evde yok !» demişti. Yoksa hakikaten babası evden çıkmış mıydı?

Çeteciler, yarım saat kadar evi aradıkları halde babasını bulamayınca, çok kızmışlardı.

— Eğer, onu evde saklıyorsanız, bomba ile evinizi uçuruz, diye bir tehdit savurarak evden gittiler.

O gece, Kudret'le annesi korku içinde hep Ahmet Cenâni'nin gelmesini beklediler. Tam gece yarısı, kapı hızlı hızlı çalındı. Birbirlerinin yüzüne korku ile bakıştılar. Aşağıya inip kapıyı açınca, uzun boylu, haydut suratlı iki çeteci ile karşılaştılar. Çetecilerden biri, elindeki bir kutuyu Kudret'in annesine uzatırken:

— Bunu şefimiz gönderdi, diye homurdandı.

Sonra ikisi de, geri dönüp uzaklaştılar. Ana oğul, kapının eşiğinde, ellerine tutuşturulan ve ne olduğunu bilmedikleri bir kutu ile başbaşa kalmışlardı.

Annesi elleri titriyerek paketi açmaya başladı. Kudret, heyecanından tirtir titriyordu. Kutunun içinde gazete kâğıdına sarılmış yumruk gibi birşey çıkmıştı. Karanlıktan ilk önce, bu ete benzeyen kanlı şeyin ne olduğunu farketmemişlerdi. Fakat gazete kâğıdını çıkarınca, korkunç hakikat meydana çıktı. Bu bir insan kalbiydi...

Annesi, kalbi görünce, bayılmış ve birden yere yığılmıştı. Düşerken, elindeki kalb de yere yuvarlanmıştı.

(Devamı gelecek sayıda)

ÇOCUKLARIMIZA

AHLÂK ve DİN ÖĞÜTLERİ-BİLGİLERİ

Orucun Faziletleri, Maddî, Manevî Faydaları

DÜNYAMIZDAKİ canlı yaratıklar arasında insana pek yakın hayvan cinsleri vardır. Daha doğrusu: Yaradılışı bakımından, insan da hayvan nevilerinden biridir. İnsanı hayvanlardan ayıran elbiseleri değil, RUHU'dur. İnsanlık ruhtadır ve bu ruh pek yüksektir; çünkü bu ruhta (Meleklik) cevheri vardır. Bu cevherin korunması, işlenip ruhumuzda parıldaması ve mânevî varlığımızı yükseltmesi ORUÇ ile mümkündür. Cenab-u Allah Kur'an'ında, orucu üzerimize yazar, farz kılarken: «Lealleküm tettekun = ki korunursunuz, korunabilirsiniz» buyuruyor. Kur'an'da KORUNMASI emrolunan mânevî yapımız, insana mahsus olan bu MELEKLİK cevheridir.

Mânevî varlığı, meleklik hasleti üstün olan insanlara (İnsan-ı kâmil - kemalli adam - mükemmel adam - insan adam) denilir. Bu kâmilliği, olgunluğu, mânevî yükselişi oruç sağlar. İnsanın süfliyetten, aşağılıklardan, hayvanî mizaçtan kurtuluş savaşında en büyük yardımcısı ORUÇ'tur.

Oruç tutanlar nefislerine, mânevî yapılarına hâkim olurlar; saburlu ve metîn olurlar; fukarâ ve zayıflara karşı merhametli olurlar. Devamlı olarak mânevî kuvvetleri artar ve gittikçe insanlığın en yüksek olgunluk katına doğru yükselirler ve böylece hayvanlıklardan, maddî ihtiyaçlardan kendilerini kurtarırlar.

Orucun maddî yapımız olan BEDENİMİZ üzerinde de büyük faydaları vardır. Bu faydaları saymağa kalksam bütün bu sayfaları doldurmak gerekir; gene de yetmez.

Orucun bir de lezzeti vardır. Bu lezzet iki türlüdür: Biri maddî âlemin üzerinde MÂNEVÎ bir âlemin lezzetleridir, ki bu tarif ile anlaşılamaz; ancak bu yolda gidip tadanları bilir. Diğeri de Allaha inci-zalin, Hakka doğru yücelişin lezzetini tattırır. Allah, bütün iman edenlere bu lezzetini tattırsın.

Sizler de benim iyi ve temiz yürekli çocuklarım, sizler de bu yüce insanlık yolunu, bu yükseliş yolunu şimdiden tutunuz. Sizler de bu mânevî lezzetleri tadınız. Şimdi, bu yaşlarda, size oruç yazılı değildir: yani henüz mutlaka oruç tutmağa mecbur değilsiniz. Fakat kuvvetiniz var da tutarsanız şimdiden yüce insanlık yolunu, kemâl yolunu tutmuş olursunuz.

Oruç o derece ehemmiyetli bir müslümanlık şartıdır ki, mazereti olup tutamıyanlar dahi sonradan, Ramazanda tutmadıkları her gün için BİRGÜN oruç tutmakla mükelleftirler. Çok ihtiyar ve takatsiz olup oruç tutamıyacak hale gelenler dahi her gün için bir fakiri birgün doyurmağa mecburdur. Başladığı bir orucu - dinin kaydettiği mazeret şartları dışında bozanlar ise her bozdukları gün için 60 gün oruç tutmağa mecburdurlar. Oruca ve âdâbına dair din kitaplarımızda pek çok hükümler vardır. Bütün bunlar göstermektedir ki, ORUÇ, insanlığın en büyük terbiye müessesesidir.

KIRK YILLIK ÖĞRETMEN

Öğretmeniniz DİYOR Kİ

RADYODAKİ SORULAR

YAZAN: SADIK ÖVET

SEVGİLİ çocuklar,

Radyo, bugün hayatımıza karışan bellibaşlı bir âlet olmuştur. Tabiat Bilgisi dersinde radyonun nasıl yapıldığını, sesin havadan kulağımıza gelinceye kadar ne gibi değişiklikler geçirdiğini öğreniyorsunuz. Ayrıca Yurttaşlık Bilgisinde, Halkın Aydınlamasına Hizmet Eden Müesseseler başlığı altında radyonun önemini görüyorsunuz. Çünkü radyodan haberler, güzel müzik parçaları, konferanslar dinliyoruz. Yeni buluşlar, faydalı bilgiler öğreniyoruz. Oynanan piyes ve skeçlerle eğleniyoruz.

Son zamanlarda bazı banka ve müseseseler kendilerini daha iyi tanıtmak, daha çok müşteri bulmak veya yaptıkları malları daha çok satmak için radyodan faydalanıyorlar. Buradan reklâm yapıyorlar. Duvarlara asılan afişler, gazetelere konan ilânlar, geceleyin yakılan renkli ışıklar da birer reklâmdır. Ticaret alanında reklâmın çok değeri vardır. Tanınmak, tanıtmak için bu lâzımdır. Bunlara çok da para harcanır. Gazetelerde gördüğünüz dikdörtgen içindeki ilânlara, bir gün için kaç lira verildiğini bilmem biliyor musunuz? En ufak parçası elli liradan başlamak üzere, ikiyüz, beşyüz, hattâ bin liradır. Unutmayalım, bir gün için.

Gene radyoda ticarethanelerin, bankaların sahne ve ses sanatkârlarına piyes ve skeçler oynatıp, şarkılar söylettikten sonra, paranızı bize yatırın, veya bizim malımızı alın dedikleri, tabii duyuyorsunuz. Bunlar arasında başta bir-iki bankamızla, sattığı tatlı bir maddeyi bizlere tanıtan öyle müesseselerimiz var ki, doğrusu bunların reklâm şekilleri çok hoş ve çekici oluyor. Sanki çocuklar için yapıldığını düşünüyoruz. Nereye gitsem, arkadaşlarının ilgisini topladığını ve cankulağı ile dinlediklerini görüyorum. Meselâ bahsettiğim bir banka şimdiye kadar kırka yakın konuşmalar yaptı. Konular tam sizler için. Süveyş Kanalı nasıl açıldı, penisilinin bulunması, develerin hayatı, büyük müzisyenler, Amerika nasıl keşfedildi, Ahmet Vefik Paşa gibi... Bunlar o kadar güzel anlatılıyor ki, aralarında bildiklerimiz de bulunsa, insan yeni birşey öğreniyormuş gibi oluyor. Bir sandıktan gözlerinizin önüne, göz kamaştırıcı, mücevherler çıkıyor zannediyorsunuz.

Müesseselerden bir tanesi de radyoevine çağırdıklarına sorular sormak ve bunları radyoda dinleyenlere duyurmak suretile tatlı bir reklâm yapıyor. Üniversite gençlerinden tutun da, lise ve ortaokul öğrencileri de arasıra buna katılıyor. İmtihan gibi birşey. İki kişi çağırıyorlar, soruları bilenlere, not yerine, para, halı veya diğer hediyeler veriyorlar. Bildikçe daha soruyorlar. Tabii kazanılan para da artıyor. Kafasına güvenen devam ediyor. Yabancı memleketlerde yapılan bu gibi yarışmalarda büyük servet sahibi olanları duyuyoruz.

Geçenlerde böyle bir yarışmayı zevkle dinlerken, spiker karşımıza bir arkadaşınızı çıkardı. İsmi Ertuğrul Sipahi ve özel bir lisemizin orta kısmında öğrenci olan bu arkadaşınız, tarih sorularından yarışmaya girdi. Spikerle konuşulken, Tarih-Coğrafya derslerini çok sevdiğini, fakat fizik dersinden pek hoşlanmadığını söyledi. Ta ilkokuldan başlamak üzere tarih, coğrafya sonraları edebiyat derslerini sevenler, fizik, matematik gibi derslerle araları pek iyi olmaz. Fakat üniversiteye kadar bu derslerin okunması, öğrenilmesi ve Genel Bilgi - Kültür kazanılması lâzımdır.

Ertuğrul Sipahi birçok soruları bildi ve çok alkışlandı. Hemen hatırlanamıyacak birisinde takıldı. Spiker ona anlayışlı bir öğretmen dilile:

— Ziyanı yok, üzülme, senden ilerde daha çok başarı bekliyoruz, diye güzel sözler söyledi. Arkadaşınız, bildiği sorular karşılığı, beğendiği bir halıyı aldı. Güle güle kullansın.

Sonuca gelelim: Bu arkadaşınız neden akışlandı? Çünkü üniversiteli gençlerin katıldığı bu yarışmaya, kendinde cesaret görerek girdi, çekinmedi ve okuduklarını, böyle bir fırsatta kullanmasını bildi.

Sevgili çocuklar, nerede, ne zaman olursa olsun, bildiklerinizi, öğrendiklerinizi kullanacaksınız. Karşılığı, muhakkak halı, para, alkış, takdir veya not olacaktır. Bu kadar yıl okullarınızdaki uğraşmalarınızın karşılığını almazsanız, yaptığınız tahsil ne işe yarar.

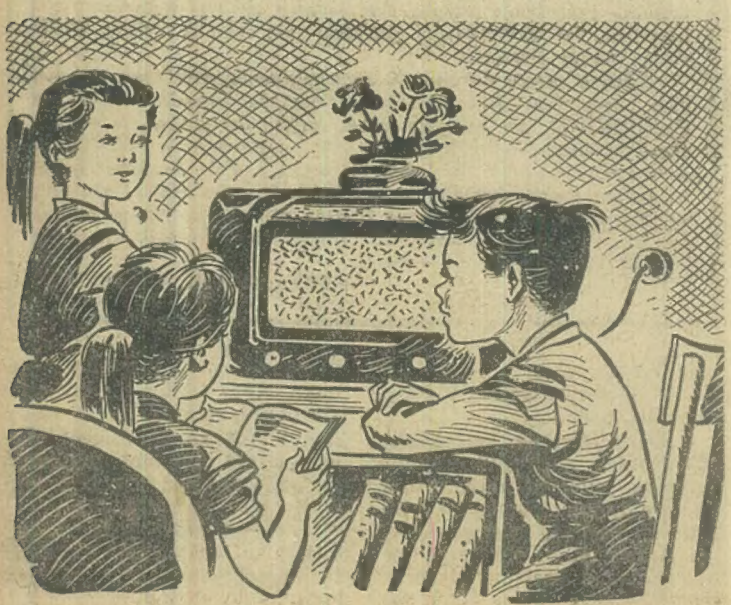

Radyodaki bilmeceli reklâmlardan da faydalanabiliriz.

HAFTALIK BİLGİNİZİ YOKLAYINIZ

HAZIRLAYAN: SADIK ÖVET

Doğru cümlelere D koyunuz:

Afrika'da kızılderililer yaşar.

Afrika'nın kıyıları girinti ve çıkıntılı değildir.

Afrika tenha bir kıtadır.

Büyük Sahra Afrika'nın kuzeyindedir

Afrika'da sömürge yoktur.

Ekvatör Afrika'nın ortasından geçer.

Bu harita ..... haritasıdır.

Mısır'ın başşehri ..... **dir.**

Tahran — Kahire — Bağdat

Mısır'ın Akdeniz'de limanı .....

..... **dir.**

Marsilya -Bombay -İskenderiye

Nil nehri ..... **dökülür.**

Akdeniz

Kızıldeniz

Hintokyanusu

Süveyş Kanalı ..... **ile**

..... **birbirine bağlar.**

Hint Okyanusu ile Kızıldeniz'i

Kızıldeniz'le Akdeniz'i

Akdeniz'le Atlas Okyanusunu

Mısır'da en çok ..... **yetişir.**

Çay — Pamuk — Kahve

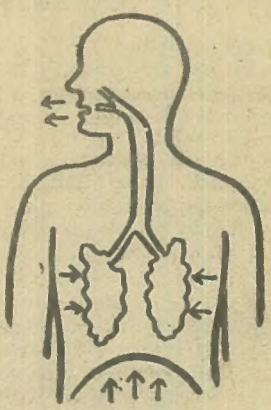

Nefes .....

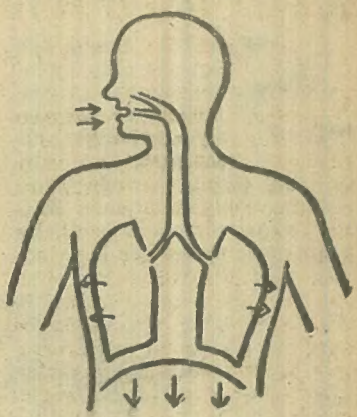

Nefes .....

Nefes alıp verdiğimiz zaman solunum organlarına ne oluyor ?

Solunum organları hangileridir? × koyunuz :

Dişler, burun, gırtlak, soluk borusu, yemek borusu, akciğerler, mide

Vücudümüze kan yolu ile giren hastalıklar hangileridir? × koyun:

Sıtma — tifo — tifüs — kuduz — grip

Normal zamanlarda vücudümüzün sıcaklığı ..... **derecedir.**

Hastalık zamanlarında ..... derecedir.

35,5 — 36 — 36,5 — 37 — 37,5 — 38

Cümleleri doğru kelimelerle doldurunuz. Sıvıların kaldırma kuvvetini ilk defa bulan ..... **dir.**

Toriçelli — Arşimet — Gravzant

Cismin ağırlığı kendi hacmi kadar suyun ağırlığından çok olursa .....

Cismin ağırlığı kendi hacmindeki suyun ağırlığı kadar olursa suyun ortasında .....

Cismin ağırlığı kendi hacmi kadar suyun ağırlığından az olursa, suyun üzerinde .....

kalır — batar — yüzer

Denizaltı gemisi bölmelerine deniz suyu alarak suya .....

Denizaltı gemisi depolarındaki suyu dışarı atınca .....

Denizaltılar suyun içinde ..... **motörü ile çalışır.**

Denizaltılar suyun yüzünde ..... **motörü ile gider.**

gaz motörü — elektrik motörü

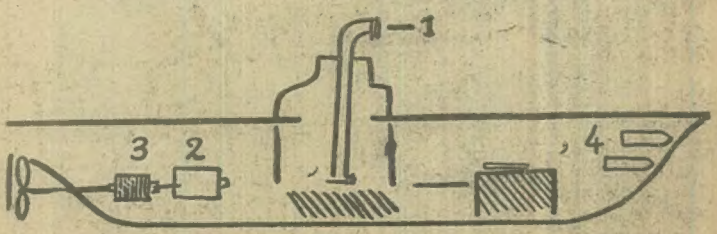

Denizaltı gemisindeki numaraları yerlerine koyunuz :

( ) torpil, ( ) periskop, ( ) elektrik motörü ( ) gaz motörü.

Kara Çoban

Dede Korkut'tan

X

YAZAN: ENVER BEHNAN ŞAPOLYO

SALUR Han'ın İç Oğuz'da olup bitenden hiç haberi yok, beyleri ve askerleriyle avlanıyor, ala şaraptan içip eğleniyordu. Günün birinde Tanrı Dağının yanında bulunan Kazlık Dağına bir adam geldi. Bu adam nefes nefese pek heyecanlı idi. Salur Han:

— Neden bu kadar telâşlısın?

— Sorma Han'ım!

— Ne oldu?

— Oğuzeli baskına uğradı.

O esnada Salur Han, kardeşi Kara Güne'ye dönerek:

— Kardeşim Kara Güne, ben bu gece korkunç bir rüya gördüm. Elimdeki şahin, benim kuşumu kaptı. Otağımın üstüne gökten bir yıldırım çaktı. Obamın üstüne kar ve yağmur dolu kara bir bulut yürüdü. O anda kuduz köpekler otağımı dişliyordu. Saçlarım büyüdü, gözlerimi örttü. On parmağım kan içinde kaldı. Bu rüyayı görünce aklım başımdan gitti. Hâlâ kendimi toplayamadım. Şimdi de bu adam bu kara haberi getirdi.

Kardeşi Kara Güne:

— Kara bulut dediğin senin devletindir. Kar ile yağmur dediğin senin yiğitlerindir. Saç kaygıdır. Kan kara haberdir. Kalanını bulamadım. Tanrı iyiliğe yorsun.

Bunun üzerine Salur Han heyecan içinde atına atlayarak yalnız başına av yerinden ayrıldı. Saatlerce yol aldıktan sonra kan-ter içinde obasına geldi. Mesut oba karanlığa bürünmüş, ak ve al çadırlar yere yıkılmış, her taraf perişan bir halde idi. Obada artık meleyen kuzular, kişneyen küheylân atlardan eser yoktu. Her tarafa küme küme çökmüş olan kadınlar ağlaşıyordu. Zavallı Salur Han beyninden vurulmuşa döndü. Ulu otağına girip içeri baktı. Ailesinden kimse kalmamıştı. Bu ıssız yuvadan dışarı fırl dı:

— Hani anam, hani oğlum, hani yuvam? diye bağırdı. Yanına kadınlar gelerek gözyaşlariyle ona cevap verdiler.

— Han'ım, Hain düşmanlar obamızı bastılar. Nemiz var, nemiz yok hepsini çalıp gittiler. Senin aileni de alıp gittiler.

Salur Han herşeyi anlamıştı. Fakat ne çıkar, olan olmuştu. Tertibat alamdan obasını bırakıp avlanmak için zevke gidenlerin elbette sonu böyle olurdu. Salur Han'ın kara gözleri kanlı yaşla dolup, kara bağrı yandı. Bu perişan obasında fazla kalamadı. Atını düşmanın izine doğru saldı.

Gide gide nihayet önüne bir su çıktı. Bu suya karşı:

Çakıl çakıl kayalardan çıkan su
Ağaç kütüklerini oyatan su
Bağ ve bostanların süsü su
Küheylân atların içtiği su
Ak koyunlarım ne oldu su

— Oğuzeli baskına uğradı Han'ım!

Evimden haberin var mı söyle bana
Kara başım kurban olsun suyum sana

Diye suya bu deyişi dedikten sonra, bu suyu geçti. Biraz gittikten sonra karşısına Kara Çoban'ın köpeği çıktı. Bu defa Salur Han köpeğe:

Karanlık akşam olunca hav hav üren
Ekşi ayran dökülünce çap çap içen
Üzerine gelen hırsızları korkutan
Evimden haberin var mı söyle bana?
Kara başım sağlığında iyilikler idem sana

Köpek havlıyor, yere yatıyor, Salur Han'ın etrafında dört dönüyordu. Köpeğin durmadan havlamasını duyan Kara Çoban hemen Salur Han'ın yanına koştu. Salur Han, Kara Çoban'a:

Karanlık akşam olunca kavgalı Çoban
Karla yağmur yağınca çakmaklı Çoban
Sözüm dinle, derdim anla
Ailem şuradan geçmiş gördün mü söyle bana
Kara Başım kurban olsun Çoban sana

Diye söyledikten sonra, Kara Çoban Salur Han'a:

— Ey Han'ım. Olmüş mü idin? Uykuda mıidin? Nerede gezersin? Ne yazık ki evvelki gün eşin ve oğlun buradan geçti. Anan kara deve boynunda asılı, kırk ince belli kızın ile eşin boyu uzun Burla Hatun ise ağlaşarak buradan geçip gitti. Kırk yiğitle oğlun Uruz başı açık, yalın ayak düşmanların yanında esir gitti. Tavla tavla küheylân atların, katar katar kızıl develerin hep geçti. Hazinen de bir deve üzerinde olduğu halde buradan akıp gittiler. Bu haller olurken ey Han'ım sen nerede idin? deyince Salur Han çobanın bu sözlerine hiddetlendi:

— Sus kara haber verici çoban, dedi.

Bu defa Kara Çoban:

Ne ağır söylersin ağam Han'ım
Yoksa ruhunda yok mudur iman?
Ben gördüğümü söylerim sana
Suçumu bağışla bana,

Salur Han:

— Ben sana ağır söylemedim. Fakat sen bana kara haber verdin.

— Benim bunda ne kusurum var. Gördüğümü söyledim.

— Kara Çoban, Sürülerim nerede?

— Salur Han Altıyüz kadar düşman askeri ağılın önüne gelip koyunları istediler. Ben ise ağılın kapısını kapatıp ardına taş yığdırdım. Sapanımla yüzlerce adam öldürdüm. Bu kanlı savaşta iki kardeşimi kaybettim. Ağıla düşman sokmayıp, koyunlarını kurtardım. Kendim de üç yerimden yaralandım. Düşmanlara semiz koyun, arık toklu vermedim. Bu mudur benim suçum? deyince, Salur Han'ın hiddeti teskin oldu, atından inerek:

— Ey Kara Çoban bu gece senin misafirinim. Bana dert yoldaşı ol, dedi. O gece Çoban onun iyice karnını doyurdu. Kederli Salur Han hiç konuşmadan başını vurup uykuya daldı.

GELECEK SAYIDA:
BURLA HATUN

Hayvanlar ALEMİ

TİMSAH

Timsah sürüngenlerdendir.

HAYVANLARA DAİR SUALLER VE CEVAPLAR

Timsahın sırtında neden kabuk vardır?

Timsahın sırtındaki sert kabuk bir silâh vazifesi görür.

Timsahın neresindeki deri kullanılır?

Timsahın sert, fakat kabuklu olmayan karın derisi, yavrularının ise sırtı da kullanılır.

Dazlak kartal hakikaten dazlak mıdır?

Hayır. Beyaz başlı albatrolsun başı tamamen tüylerle örtülüdür. Belki de dazlak adını tüylerinin beyaz olmasına borçludur. Bu hayvan Amerika'da bulunur.

Oporsumlar uyurken kendilerini kuyruklarından mı asarlar?

Hayır. Kuyruklarını ağaçlara tırmanmakta kullanırlar.

Kapaktaki resmin hikâyesi

YAZAN: K. TUĞCU

KURT KÖPEĞİ

İZMİT'TEN köpekli bir müşteri binmişti. Pencerenin önünde oturan adam, bu yeni yolcu kompartımana gelir gelmez yerinden fırladı:

— Bayım köpekler buraya giremez, dedi.

Köpekli adam:

— Birader bir fino, dedi. Sapanca'da ineceğim.

— İsterse fare kadar olsun. Kompartımana alamazsınız.

Yeni yolcu bu hiddetli adamla başını derde sokmamak için kendisine bir başka kompartıman aradı. Yine yalnız kalmıştık. Köşedeki adam homurdanıyordu. Kendisine bir sigara uzattım:

— Yolculuk bu, dedim. Sinirlenmeyiniz.

Sigarayı aldı. Biraz yatışmıştı öfkesi:

— Yasaktır, dedi.

— Siz köpekleri hiç sevmiyorsunuz galiba, dedim.

— Ben mi? dedi. İnanmazsınız. Evlâdım kadar, canım kadar severim, hem de gördüğüm yerde tepelemek isterim.

Hayret etmiştim. İçini çekti ve anlatmağa başladı:

.....

Pek genç yaştaydım. O zaman İzmit civarında bir çiftliğin sahibiydi. İstanbul'da okur, tatil aylarını çiftlikte geçirirdim. Bir köpeğim vardı. Öyle cins bir hayvan değildi. Fakat elimde doğmuştu. Her tatilde bütün gün beraber dolaşırdım. İstanbul'dan yazdığım mektuplarda mutlaka ondan haber sorardım. Babam da bana yazardı: «Senin Fındık yiyip, içip keyif çatıyor, ama seni de arıyor.»

Çiftliğe giderken beni ilk karşılıyanlardan biri de bu yumuşak başlı hayvancık olurdu. Aramızda tam bir anlaşma vardı. Fakat birgün, çiftliğin yakınlarında gördüğüm bir dağa tırmanmayı aklıma koymuştum. Fındık peşime takıldı. Yollara düştük. Etrafta herkes tanıdık. Korkmuyordum. Ne kadar yürüdük bilmiyorum. Birdenbire bir hırlama duydum. Köyün sürülerini koruyan bir kurtköpeği, ama hakiki bir kurtköpeği üstüme saldırdı.

Köpeklerin ne kadar korkunç olduğunu bilemezsiniz. Gözlerinde hain ve öfkeli bir bakış, sarı, iri dişler meydanda; dudakları titreyerek insana bir saldırışları vardır ki, değme yürek dayanamaz.

Pek fazla korkmuştum. Haykırdım. Sesimi yakında bulunan çoban duymuş. Fakat o yetişinceye kadar olan olmuştu. Vahşi hayvan üzerime atıldı. Dizlerimin bağı çözüldü. Ama benim fedakâr Fındık'ım beni kurtarmak için kendisini feda ediyordu.

Karşısındaki köpeğin yarısı kadar bile değildi. Önce bir yaygara koparak kurtköpeği ile benim arama girdi. Dört bacağını gerereli küçük gövdesiyle bana siper oldu.

Gözlerimin önündeki manzara çok acıklıydı. Önce onun işini bitirmek istiyen kurtköpeği saldırdı. Fındık çevik bir hareketle yana kaçtı. Hayvan bir daha saldırdı. Fındık'ı yere devirdi. Zavallı köpeğim boşuna çabalıyordu. Bir aralık tekrar fırlamış, yine aramıza girmişti. Ben durmadan bağırıyordum. Çoban yetişti. Beni tanıdı. Sopasını şiddetle savurdu. Kurtköpeğini kovaladı ama zavallı köpeğim yerde, cansız yatıyor, parçalanmış boğazından koyu bir kan yavaş yavaş akıyordu.

.....

Yolcunun sesi titredi ve sustu. Islak gözlerini dağlara doğru çevirmiş, elleriyle cebinde mendilini arıyordu.

Fındık bir yaygara koparak kurtköpeği ile benim arama girdi.

EDİRNE'DEN KARSA KADAR

Gezdim yurdu karış karış:
Edirne'den Kars'a kadar!
Fırtınayla ettim yarış:
Edirne'den Kars'a kadar!...

☆☆

Bir cennettir aziz yurdum
Onda neler, neler gördüm,
Her taşına gönül verdim:
Edirne'den Kars'a kadar!...

☆☆

Verir güzel öğütleri:
Gazileri, yiğitleri,
Selâmladım şehitleri:
Edirne'den Kars'a kadar!...

☆☆

Mehmetçikler ordu ordu,
Her biri bir savaş kurdu,
İnsan nasıl sevmez yurdu:
Edirne'den Kars'a kadar!...

☆☆

Yurt aşkıyla hep yanmışız,
Şarktan garba uzanmışız,
Ne zaferler kazanmışız,
Edirne'den Kars'a kadar!...

F. Cemal Oğuz ÖCAL

ÇOCUK HAFTASI

İÇ MECMUA

Dr. Polaris Tehlikede 44

RİKER YILDIRIMIN ELİNDEN KURTULMAK İÇİN BİR ROKETE BİNMİŞ_PANAYIRDAN KAÇMAGA ÇALIŞIYORDU..

RİKER'İN ROKETİ BİRDENBİRE İSTİKAMET DEGİŞTİRDİ...

ROKET KONTROLUNU_KAYBETTİ..

CANAVARLAR AKVARYUMUNA DOGRU GİDİYOR!..

EYVAH! ŞİMDİ BÜTÜN CANAVARLAR ETRAFA YAYILACAK!..

ROKET AKVARYUMA ÇARPARKEN PİLOT YERİ GERİYE FIRLADI...
O HALDE RİKER KURTULDU!..

İŞTE PİLOT YERİ!.. AMA RİKER YOK. TOPLANTI SALONUNA GİTTİ HERHALDE!..

DİKKATLİ OLUN ARKADAŞLAR. RİKER SİLÂHLIDIR!

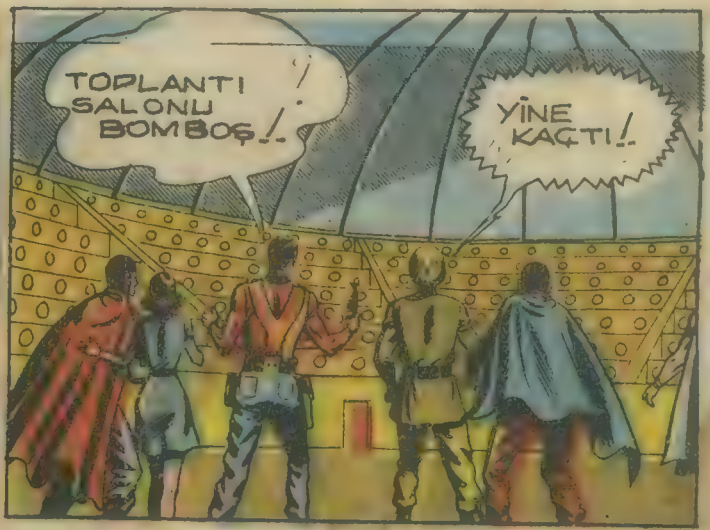
TOPLANTI SALONU BOMBOŞ!.
YİNE KAÇTI!.

YILDIRIM! KAPI ARKAMIZDAN KAPANDI!..
HAH, HAH, HA!... BENİ YAKALAYABİLECEĞİNİZİ ZANNEDİYORSANIZ, ALDANIYORSUNUZ!...
O SIRADA ARKADAN KAPI SESSİZCE AÇILDI...
CESARETİNİZ VAR GELİN DE DR. OLARİS'İ KURTARIN!..
DR. OLARİS RİKER DELİSİNİN ELİNE DÜŞTÜ!..

BEN ONU KURTARIRIM ŞİMDİ!..

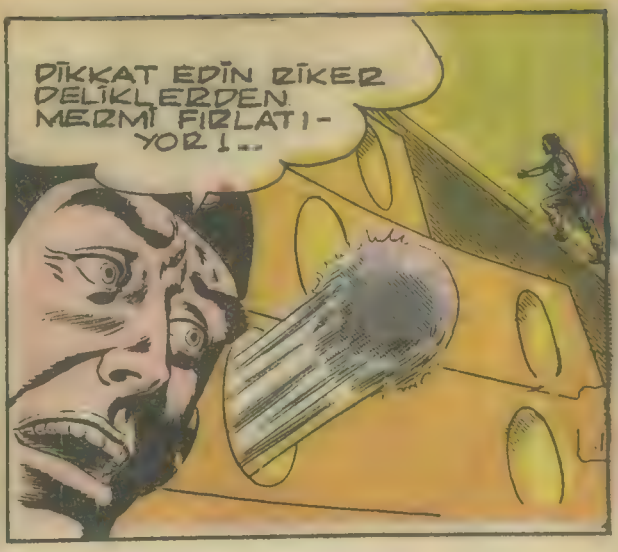
DİKKAT EDİN BİKER DELİKLERDEN MERMİ FIRLATIYOR!...

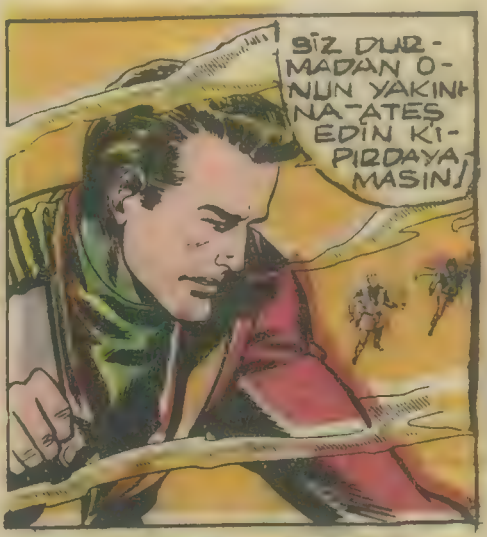
SİZ DURMADAN ONUN YAKININA ATEŞ EDİN KIPIRDAYAMASIN!

KIZI BIRAK BİKER ELİMİZDEN KURTULAMAYACAKSIN!

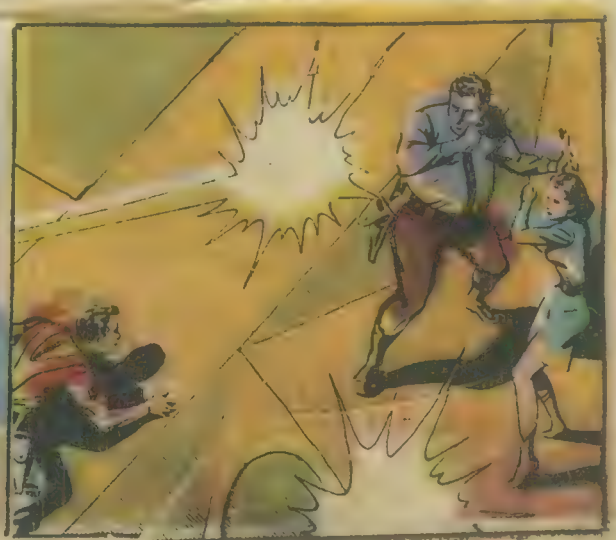

YILDIRIM, DİKKATLİ OL! DİKER DELİNİN BİRİ...
TAM ONLARA YAKLAŞACAĞI SIRADA ÖNÜNDEKİ DELİKTEN BİR MERMİ FIRLADI VE YILDIRIMIN YOLUNU KADADI...
DUR GİTME!
KORİDORLARDA ONU TAKİP ETMEK DELİLİKTİR...
ONU YAKALAMAK İÇİN BİR ÇARE DÜŞÜNDÜM. BAK DİNLE!..

DİĞER KIZLA BERABER TOPLANTI SALONUNUN KONTROL ODASINA GİRDİ..
VAY CANINA!.
İMDAT! İMDAT!.
MURPHY ANDERSON 11-26
YILDIRIM YETİŞ!..

DR. POLARIS'IN SESİ!..
YAKLAŞMAYIN YAKARIM!
KIZA DOKUNMA!

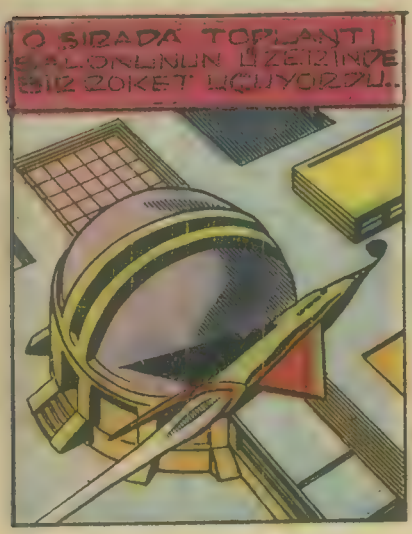

GELECEK SAYIDA

RİKER'İN

YAKALANIŞI

MUSİKİ BİLGİLERİ

Kompozitor nedir?

Musiki eseri yazan sanatkârlara kompozitör denir. Bu, yabancı bir kelimedir. Dilimizde karşılığı besteci veya bestekârdır.Fakat bestekâr kelimesi kompozitör kelimesi kadar geniş anlamda değildir.

Kompozitör, tabiatteki bütün sesleri derleyip bir araya getirebilen ve onu büyük orkestra eserleri ile dile getiren, büyük ölçüde eserler yazan kimsedir. Haydn, Mozart, Beethoven ve sair tanınmış Batılı bestecilerin hepsine kompozitör denir.

Bizim memleketimizde de Batılı sanatkârlar tarzında çalışan kompozitörlerimiz vardır. Türk ruhuna uygun büyük orkestra eserleri yazıp dünyanın her tarafında Türk musikisini tanıtma yolundadırlar.

Şopen kimdir?

Sekiz yaşında, daha küçücük çocuk iken, bir hayır kurumu yararına piyanosu ile konser vererek fevkalâde alkışlanmıştı. Dünyanın en güzel piyano eserlerini yazmış, musiki tarihinin en hassas sanatkârlarından biridir. Vatanı olan Lehistan'dan ayrılırken bir avuç vatan toprağını da Paris'te, ölünceye kadar, bir gümüş kutunun içinde, koynunda taşımıştır. Öldüğü zaman bu toprak mezarının üzerine serpilmiş ve vasiyeti üzerine kalbi de çıkarılarak vatanı olan Lehistan'a götürülmüş orada gömülmüştür.

Bugün cenaze törenlerinde bandoların çaldığı Cenaze Marşı Şopen'indir. 1810 yılında Varşova civarında doğmuş, 1849 da ölmüştür.

Nuri Sami KORAL

ÇOCUK HAFTASI ANSİKLOPEDİSİ

Petrol Nasıl Elde Edilir?

Orta-Doğu devletlerinden biri olan Irak'ta cereyan eden olayları hepiniz biliyorsunuz. Burada millet, kralın idaresinden bıktığı için geçenlerde ayaklandı ve Cumhuriyet rejimini kurmağa muvaffak oldu. Bu olaylar hemen hemen bütün dünya devletlerini yakından ilgilendirdi. Bu ilginin asıl sebebi, Irak'ın büyük petrollere yani beyaz altına sahip oluşudur. Petrol ise, yirminci asrın belki de şahdamarı sayılır. Atom, bütün işlerde, bütün araçlarda tehlikesiz bir şekilde kullanılmağa başlayana kadar, beyaz altın denen petrol, tabiidir ki, hayatımızda büyük rol oynamağa devam edecektir.

Petrol daha ziyade, üst tarafı buhar haline gelmiş gaz ve altında su bulunan yerlerde birikir. Bunun için beyaz altına her arazide rastlamak mümkün değildir. Türkiye'nin civarında dünyanın en büyük petrol damarları bulunduğundan, memleketimizin sınırları içinde de bizi zengin edebilecek petrole rastlanması mümkündür. Bu düşünce ile yurdumuzun Doğu ve Güney-doğu bölgelerinde petrol aramalarına başlanmış, hattâ bazı yerlerde muhtelif kuyular bile kazılmıştır.

Beyaz altını elde etmek için, petrol damarlarının bulunduğu kısımlara, birbirlerine çok yakın mesafelerle kuyular açılır. Son zamanlarda yapılan ve otomatik bir şekilde çalışan burgularla, bugün artık en kalın ve en sert toprakları bile delmek çok kolay bir hale gelmiştir. Bu burgular, bazan doğrudan doğruya petrole değil de, bunun altındaki su tabakasına veya üstündeki gaza rastlıyabilir. Petrol mühendisleri burguların ucundaki maddelere bakarak, petrol damarlarının nerede bulunabileceğini hesaplar ve tekrar delme işine girişirler.

Petrol bulunduktan sonra, bu mıntakalara muhtelif kuleler yapılır ve beyaz altın ham olarak elde edilmeğe başlanır. Bunun arttırılması ve işe yarar hale getirilmesi de ayrı bir iştir.

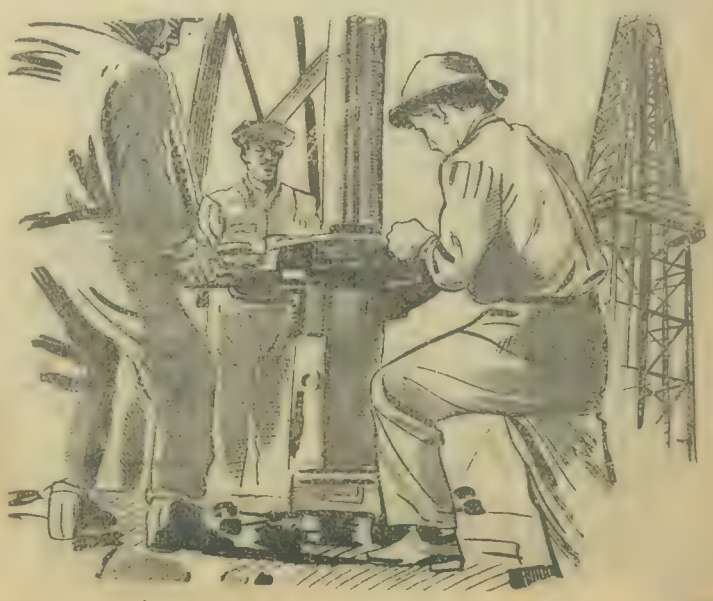

Benim Babam

HİSSİ ve ÖĞRETİCİ ROMAN

YAZAN: KEMALETTİN TUGCU

— 7 —

Doktor bana daha ihtiyatlı olmamın, boğulmak üzere olanların kendisini kurtarmağa gelenlere sarılarak onları boğduklarını düşünmenin lâzımgeldiğini söylüyordu. Onun bu sözüne karşı:

— Göz göre göre bir çocuğun boğulmasına seyirci kalamam, dedim. Zaten, bu, bilerek yapılmış bir hareket değil.

— Hepimizi çok korkuttun delikanlı. Senin mükemmel bir yüzücü olduğunu bilmiyorduk. Bilseydik, belki bu kadar korkmazdık.

— 6 —

Okullar açılmadan önce yalıda mühim bir davet yapılacağını ve benim de orada bulunacağımı bildirdiler. Bu davet için bana da yeni ve çok güzel bir elbise geldi. Fazla olarak artık yalıda bana bir daire hazırlanmakta olduğunu da öğrendim.

Yalıda ogün hiç görmediğim bir kalabalık vardı. Gelen misafirlerden birisi Avrupalı bir artistmiş, Meşhur piyanistlerden biri.

Biz, çocuk yaştakiler, çok temiz ve şık giyinmiş olarak bahçeden misafirleri karşılıyorduk. Sonra biz de salona gittik. Ben ömrümde öyle güzel ve ihtişamlı bir yemek salonu görmedim.

Ayrı sofracılar tarafından hazırlanan yemek salonunun masalarında öyle bir süs ve gösteriş vardı ki, kendimi bir sarayda sanıyordum. Bu yemekte tanımadığım birçok kadın ve erkek vardı.

Yemekten epeyce sonra, akşam üstüne doğru, orta kattaki iki salonun ara kapıları açılmıştı. Küçük amcam Nihat Bey de gelmişti. Belki elli tane kadın, okadar da erkek vardı.

Acaba bunların arasında babam da bulunuyor muydu?

Yalıya geleli aşağı yukarı bir yıl olduğu halde daha babamın yüzünü görmemiş, hattâ onun yalıda olup olmadığını bile öğrenememiştim. Kime sorsam bana cevap vermiyordu.

Her zamankinden daha başka türlü giyinen ve daha başka bir nezaket takınmış olan yalı halkı arasında valinin, birkaç vekilin, meşhur bir iki doktorun ve birkaç ecnebinin bulunduğunu duyuyordum.

Salonun denize bakan kapısı açılmış, herkes rahat koltuklara yerleşmişti. Ben müzik başladığı zaman salona girdim.

Yabancı artist önce piyano çaldı. Uzun uzun alkışlandı. Sonra piyano sesine bir de keman sesi karıştı.

Zavallı annem, daha ilk okuldayken, başöğretmene yalvarmış, beni parasız müzik öğrenmem için zengin çocuklarının arasına kattırmıştı. Anne ve babaları birçok para döktüğü halde, birşey öğrenemiyen çocukların yanında ben bu müzik derslerinde okadar muvaffak oluyordum ki, öğretmen bana hususi muamele yapıyordu.

Müziğe karşı büyük bir sevgim vardı. Epeyce piyano çalıyordum. Fakat ömrümde bukadar hırçın ve insana bu kadar dokunan bir keman sesi duymamıştım.

Onu çalan adamı daha yakından seyretmek için fırsat buldukça ilerlemiştim.

Kemanı çalan adam, ilk defa rıhtımda gördüğüm o kambur adamdı. Esmer, zayıf yüzlü, zayıf elli bir insandı. Kamburluğu yüzünden boyu biraz kısalmış ve biraz öne doğru eğilmişti.

Yemek sofrasında da uzakta gördüğüm bu adam piyanonun yanında ayakta duruyor bazı parçaları o yalnız çalıyor, piyano onu bekliyor, sonradan hırçın keman sesi yine piyano ile birlikte devam ediyordu.

Salonda bu seslerden başka

Keman çalan, ilk defa rıhtımda gördüğüm o kambur adamdı.

en küçük bir gürültü yoktu. Parça bitince herkes deli gibi alkışladı. Müzik bir saat kadar devam etti. Sonra misafirleri daha başka eğlencelerle avutmak istediler. Pikapla dans havaları çalınıyor, çiftler danse diyordu.

Ben kapıya arkamı vermiş, büyük bir saksının önünde duruyordum. Doktor yanıma geldi. Elini omuzuma koydu:

— Eh, söyleyiniz bakalım Orhan Bey, dedi. Müzik ziyafeti nasıldı?

— Çok güzeldi efendim. dedim.

— Piyanoyu sever misiniz?

— Çok severim ama... size birşey soracağım!

— Buyurun.

— O, öteki adam kim?

— Hangi adam?

— Piyano çalanın Avrupadan geldiğini duydum ama, öteki?

— Öteki dediğiniz kim?

— Kemanı çalan bir adam vardı ya, sakat bir adam...

Doktorun yüzü birden sapsarı kesildi. Başını çevirdi, arkasına baktı. Ben de şaşırdım, baktım. Onu orada, bir iki adım arkamızda gördüm. Saksının arkasına saklanmış, bizi dinliyormuş.

Kambur adam! O, keman çalan adam!

Ben başımı çevirdiğim zaman o, kapıya doğru dönmüş gidiyordu. Yanında amcalarım vardı. Onlar donup kalmışlardı. Doktor taş kesilmiş gibi duruyordu.

Çalınan müziğin gürültüsü arasında Sedat Beyin sert sesi:

— Talât Bey, yaptığınız işi beyendiniz mi? diye bağırdı.

Sonra Sedat Bey hızla yanıma geldi ve bana:

— Bedbaht, dedi.

Yavaş yavaş suçumu anlıyordum. Ben «Sakat adam» demiştim. O sakat adam da bunu duymuştu.

Utancımdan kıpkırmızı kesildim. Bu anda o sakat adamın uzaklarda öksürdüğünü ve bu öksürüklerin gittikçe daha uzaklaşıp kaybolduğunu duydum. Misafirler kapının önünde ne geçiştiriyor fark etmiyorlardı.

Sedat Bey beni salondan dışarı [illegible]. Yüzündeki [illegible]. Dişlerini [illegible] yumruklarını da sıkıyordu. Boğuk:

[illegible]hı, diyordu Bedbaht!

Bu sırada uzaktan telâşlı bir ses:

— Beyefendi yere düştü, koşunuz! diye haykırdı.

Doktor, Sedat Bey, Nihat Bey ve bir iki hizmetçi koştular. Ben de arkalarından gittim. Onların girdikleri yarı karanlık bir odaya girmek istedim. Perdeleri sımsıkı kapalı olan bu odanın [illegible] Sedat Bey beni hiddetle göğsümden itti ve:

— Sen defol, diye haykırdı.

Dona dikilen hiddetli bakışlarının karşısında geriledim. Suçlu, günahkâr bir insan gibi başım önümde yürüyerek bahçeye çıktım. Orada oyun yan küçüklerin arasından geçerek selâmlığa gittim. Merdivenleri çıkarken oradaki işlere bakan uşak:

— Küçükbeyefendi, dedi. Sizin kitaplarınızı, size ait eşyayı yalıya götürmemi emrettiler. Size orada bir daire ayrılmış. Buradaki odanızı misafirlerden birisine verdiler. Yalıya buyurunuz.

(Devamı gelecek sayıda)

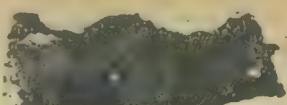

HER HAFTA
BİR İLİMİZ

KIRKLARELİ

Kırklareli'nin çömlekleri çok meşhurdur.

Trakya topraklarımızda kuzeyde Bulgaristan'la ve doğusunda Karadeniz'le sınırlanmış zengin bir ilimiz vardır. Adı: Kırklareli. Kırklareli şehri işte bu ilin merkez ilçesidir.

Karadeniz boyunca uzanan İstiranca dağlarının batıya bakan yamaçları üzerine kurulmuştur. İstanbul'dan Edirne'ye, oradan da Avrupa ülkelerine uzanan demiryolundan Alpullu'da bir kol ayrılarak Kırklareli'ne gider.

İstiranca dağları bu bölgede fazla karışık, yüksek ve çok ormanlıktır. Dağların Karadeniz'e bakan yüzeyleri daha dik, Kırklareli şehrinin de bulunduğu batı yüzeyleri daha tatlı eğimlidir.

Bu dağlardan kesilen ağaçlarla İstanbul ve çevresinin odun ve kömür ihtiyacı giderilir. Dağların doğu yamaçlarından denize doğru akan derelerden pek faydalanılamaz. Fakat batı yamaçlarından akan sular daha çok işe yarar. Bu yamaçlar arasında bağcılığa çok elverişli yerler vardır.

Eskiden buralarda çok verimli bağlar doluydu, ispirtolu içkiler yapılan fabrikalar vardı. Halen Kırklareli'nin çömlekleri pek meşhurdur.

Kırklareli bölgesinde halkın baş işi çiftçiliktir. Bağcılık ve hayvancılık da ileridir. Buralarda bol koyun beslenir. Un, yağ, peynir, deri başlıca satılan mallarıdır.

Kırklareli'nin nüfusu son nüfus sayımına göre 213.843, yüzölçümü 6.732 kilometrekaredir. Bu ile bağlı ilçeler şunlardır: Babaeski, Demirköy, Lüleburgaz, Pehlivanköy, Pınarhisar, Vize.

Dünyanın 4 Köşesinden

Detektifler, bir cesedin ne kadar zamandır ölü olduğunu nereden anlarlar?

Ölüye şöyle bir bakıp ne zaman öldüğünü söyleyen detektif tiplerine ancak romanlarda rastlıyabilirsiniz. Aslında bu iş daha uzunca bir çalışmayı icap ettirir. Fennî detektikler cesedin vücut suhunetini alırlar, normal hararet olan 37'den çıkarırlar, sonra neticeyi, hararetin bir derece inmesi için gerekli müddet olan 1,5 saatle çarparlar. Otopsi vâkıa ölüm zamanını daha yaklaşık olarak tesbit ederse de detektifler umumiyetle o kadar fazla bekleyemezler.

En küçük bebek ne kadar küçüktü?

14 sene evvel New Rochelle Hastahanesinde dünyaya geldiği zaman, topu topu yarım kilo ağırlığındaydı. Bir «kuluçka» makinesinin içinde 10 hafta geçirdikten sonra kilosu 6 ya çıkmış ve ebeveyni tarafından evine götürülmesi kabil olmuştu. Halen de hayatta kalan en küçük bebek olmak şöhretini muhafaza etmektedir. Kilosu-

nun düşüklüğü hariç, her bakımdan normal bir bebekti; diğer bebekler gibi kızamık, kabakulak, su çiçeği geçirdi ve bir kaza neticesinde başına yedi dikiş atıldı.

Bitkiler kış uykusuna yatarlar mı?

Kuzey bölgelerinde kışın bitkilerin büyümesi durmaktadır. Güney Batı çöl ülkelerinde de bitkilerin uyudukları devreler vardır. Buralarda, tohumlar senelerce faaliyet göstermiyerek gerekli nemi beklerler. Beklenmedik kış yağmurlarının, on yıl veya daha fazla müddetlerden beri görülmemiş kadar bol miktarlarda çiçek peyda ettiği müşahede edilmektedir. Bununla beraber, ekseri tohumların yaşama müddetinin yirmi yılda sona erdiği zannedilmektedir.

Kestirmediğimiz takdirde, saçlarımız ilânihaye uzayacak mıdır?

Amerika'nın Meelon Enstitüsünde yapılan araştırmalar, her saç telinin beş senelik ömrü olduğunu, bundan sonra da kendiliğinden düştüğünü göstermektedir. Şanslıysanız, düşen saçın yerine yenisi çıkacaktır. Saçlar, ayda 1,25 cm. nisbetiyle uzadıklarına göre, en uzun saçın 75 cm. den fazla uzaması ihtimali azdır. Bununla beraber, saçları topuklarına kadar inen müstesna bazı kadınlar da yok değildir.

TARİH YAPRAKLARI

Evliya Çelebi'nin doğumu

Asıl adı Hafız Mehmet Zıllî olan Evliya Çelebi, zamanında Türkiye'nin birçok yerini gezmiş, bu geziden notlar almıştır. «Evliya Çelebi Seyahatnamesi» adiyle basılan bu eser eski tarihimizi aydınlatmaktadır. Arap illerini, Akdeniz adalarını, Avrupa'da ve Rusya'da birçok memleketi görmüş olan bu kıymetli adam 25 Mart 1611'de doğmuştu.

Edirne'nin sukutu

Balkan Savaşında, kahramanca bir savaştan sonra, açlık ve yardımsızlık yüzünden Güzel Edirne 26 Mart 1913'te düşman eline geçti.

Kırım Harbi'nin sonu

30 Mart 1856'da, Rusya'ya karşı açılan ve İngiliz ve Fransızların da bize yardım ettiği Kırım Savaşı, Paris Sulh Konferansı ile sona ermişti.

Uyuyakaldıkları zaman kuşlar, tünedikleri dallardan düşmenin nasıl önüne geçebilirler?

Tünedikleri yerde kalmalarını temin eden otomatik bir «mandal» ları vardır. Anatomi mütehassısları, bir kuşun ayak parmaklarının kıvrılmasını temin eden veterlerin ayak bileği mafsalının arkasından geçtiğine işaret etmektedir. Kuş uyuyunca, vücudünün ağırlığı bu veterleri otomatik olarak büzmekte,bu sayede de kuşun parmakları tüneğe sıkı sıkı sarılmış olmaktadır.

Fen adamları arzı berhava edebilirler mi?

İdrojen bombasının muazzamlığına rağmen, arz ile üzerindeki canlıları yokedecek bir zincirleme reaksiyona yol açmaları ihtimali zayıftır. Atom ve idrojen bombası infilâkleri, havanın idrojen, oksijen ve azotunun başka elemanlara çevrilmesinden ileri gelmektedir. Fakat bu işi gördükten sonra bombada başka birşey meydana getirecek kudret kalmamaktadır. Bu itibarla merak etmeyin.

Harika Amerikan icadı âletle hiç resim bilmeyenlere bile ilk tecrübede

HER TALEBE RESİM YAPABİLİR.

Talebelere kitap kadar faideli, öğretici, eğlendiricidir. Bedelini gönderenlere postalanır. 25 Krş. Pul mukabili İzahlı BROŞÜR gönderilir.

SONGERMAN OFİS
P. K. 465 GALATA

DOKTORUNUZ diyor ki

(DOKTORUNUZ DİYOR Kİ) sütunu yazarı kıymetli arkadaşımız Dr. Turan Hatiboğlu'nu genç yaşında kaybetmiş olmanın elemi içindeyiz. Arkadaşımızın kederli ailesine başsağlığı dileriz. Hatiboğlu'nun elimizde mevcut birkaç yazısını önümüzdeki sayılarda neşredeceğiz.

S Ü T

Dr TURAN HATİBOĞLU

Süt hayvanî gıdalarımız arasında olup, bize en büyük faydayı sağlıyan bir maddedir. Bilhassa yeni doğan çocukların biran önce büyüyebilmesi için istifade edebileceği yegâne gıdadır.

Sütün rengi niçin beyazdır?

Sütün beyaz rengi içinde bulunan yağlardan ileri gelir. yağlar sütün içersinde gayet küçük kürecikler halinde dağılmış bir halde bulunurlar.

Sütün içinde ne gibi maddeler bulunur?

Sütün içinde protein, yağ, karbonhidrat ve tuz; su, A-D vitamini bulunur. Bunlardan başka birkaç tane de ferment vardır. Çeşitli süt nevilerinin içinde bulunan maddelerin miktarı şöyledir:

	protein %	*yağ* %	*karbonhidrat* %	*tuz* %
İnsan sütü	1—2	3—4	5—8	0,2—0,4
İnek sütü	3—4	3—7	5	0,7
Koyun sütü	6	6	4	0,7

Sütün pişmiş yahut çiy olduğunu nasıl anlarız?

Sütün içinde bazı fermentler bulunduğunu söylemiştik, işte bu fermentlerden (Dehidraz) denileni metilen mavisini renksiz beyaz bir hale getirir. Pişmiş sütte bu ferment olmadığından tabiatiyle metilen mavisi katılınca renk yine mavi olarak kalır.

Sütten ne gibi yiyecek maddeleri yapılır?

Sütten çeşitli peynir, yağ ve yoğurt yapılarak sofralarımızı süsler.

Arzın kabuğunda en fazla mevcut madde hangisidir?

Yeryüzündeki kayaların, ağırlık bakımından yüzde 50 si oksijendir. Kil, kum, kireç taşı, granit ve diğer kayalar da yarıya oksijenden müteşekkildir. Okyanusların 8/9 i, atmosferin ise 1/5 i oksijendir.

EĞLENCE BULMACA

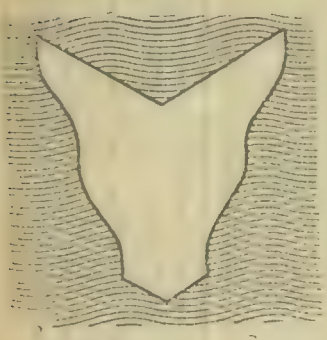

Buradaki şekli dört parçaya bölün ve çıkan parçalarla bir baklava şekli elde etmeğe çalışın.

(Halli karşı sayfada)

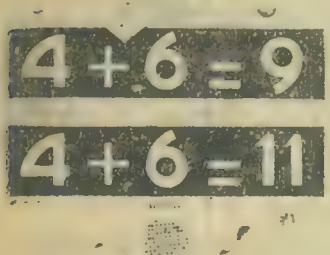

Buradaki toplamın doğru olduğunu isbat edebilir misiniz?

(Halli karşı sayfada)

■

ONUN HAKKIYMIŞ

Son Galatasaray-Fener maçı başlamak üzereydi. Duhuliye tarafından iki afacan tam sahanın orta tarafına gelen tribün kısmındaki bir kişilik yeri bir türlü paylaşamıyorlardı.

Birisi — Ben buraya para verdim... Bu yer benim.

Öteki — Buraya oturmak asıl benim hakkım... Ben beda va girdim ama...

— Gördün mü ya! Ben tam bir haftadır biriktirdiğim paraları vererek içeri girdim.

Oteki bu sözlerin altında kalmak istemedi:

— Bana burası senin haftalığından daha pahalıya maloldu... Stadyumun duvarlarından atlarken yepyeni pantalonum yırtıldı.

FARE ZEHİRİ

Annesi, Adnan'a bakkaldan fare zehiri almasını tembih etti. Adnan bakkala gitti ve sordu:

— Sizde fare zehiri var mı?

— Var oğlum. Kaç kutu istiyorsun?

— İki kutu!

— Evinize mi götürelim?

— Tabii değil mi ya? Fareleri size göndererek değiliz ya!

NİÇİN GELMİŞ?

Otel sahibi — Buyurun bayım. Sizi tıpkı evinizde gibi hissettirmek için elimizden geleni yapacağız!

Müşteri — Rica ederim, zahmet etmeyiniz. Ben tahtakurularından kurtulmak için otele geldim.

ÇOCUK HAFTASI
EN İYİ ÇOCUK MECMUASI

SAYI: 44 CİLT: 3
25 MART 1959

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden:
CELÂL DEMİRAY

Hazırlayan:
OĞUZ ÖZDEŞ

Yayınlayan:
TÜRKİYE YAYINEVİ
Ankara Caddesi No. 30
İstanbul

Telefon: 22 37 14

Basıldığı yer:
TURKIYE BASIMEVİ

Klişe: Türkiye Klişe Atölyesi

Sayısı: 75 kuruş. Yıllık abonesi (52 sayı) 39, altı aylığı 19,5 lira. Dış ülkelerdeki abonelerden 5 lira fazla ücret alınır.

İlânın santimi sekiz liradır.

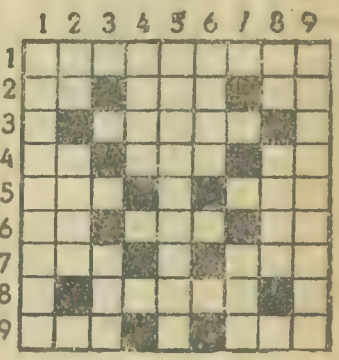

SOLDAN SAĞA:

1 — Küçük kulübe. 2 — Duman lekesi, telgraf yolu, bir nota. 3 — Bir çeşit hayvan. 4 — Yabancı, bir çeşit pasta, bir nota. 5 — Spor karşılaşması, cilt. 6 — Bir nevi sicim, tek, bir nota. 7 — Kaya parçası, ağacın kolu. 8 — Beyazlar. 9 — Tersinden okunursa elbiselerde yapılan kıvrım, sevgi.

YUKARDAN AŞAĞI:

1 — Kiremit yapan. 2 — Akıl, bir pirinç yemeği. 3 — Kızıldeniz'de çoktur. 4 — Tersinden okunursa arka. 8 — Vilâyet, eski zamanda erkek çocukları terbiye eden kimse. 9 — Yığın.

Geçen Haftaki Bulmacanın Halli

■

ÇOCUK AKLI

Sevim, aşçı kadını mutfakta haşlanmış bir tavuğun tüylerini yolarken görmüştü. Yukarıya annesinin yanına çıktığı vakit sordu:

— Anneciğim, geceleyin tavuklar kümeğe girdiği zaman da onların elbiselerini aşçı kadın mı çıkarır.

MİNAREYİ NASIL YAPMIŞLAR?

Dört haftadır şehirde dolaşıyorlardı. Şimdiye kadar hiç cami, minare görmemişlerdi. Karşılarına koskoca kubbeli, dört minareli bir cami çıkınca aptallaştılar.

— Bu ne böyle- dediler. Bu uzun uzun şeyler nedir? Nasıl yapılmış acaba?

Bu işi biri düşündü, düşündü:

— Bunlar insan yapısı değil, olsa olsa cinlerin işleridir! dedi.

Öteki başını salladı:

— Yok canım, dedi. Bunları insanlar yapmış. Yalnız o zamanki insanlar çok boyluymuş. Bunlar kadar boyları varmış. Yere çömelip bunları yapmağa başlamışlar. Sonra yavaş yavaş doğrulmuşlar. Nihayet ayağa kalkmışlar. Ayaklarının altına da bir iskemle koyunca minareyi tamamlamışlar!

Üçüncüsü arkadaşına aksi aksi baktı:

— Sen ne aptalsın! dedi. Bunu önce yerde yapmışlar. Sonra kurutmuş, kaldırıp dikmişler!

Dördüncüsü ötekinin suratına bir şamar indirdi:

— Sizin hiçbirinizde akıl yok! dedi. Siz hiç kuyu görmediniz mi?

— Gördük! dediler.

— İyi ya işte... Yere bir kuyu yapmışlar, kazmışlar... Onu iyice sıvayıp sağlamlaştırmışlar. Ondan sonra hızla bir çekip tersini çevirmişler, buraya dikmişler... Anladınız mı şimdi?... Bu gördüğünüz şey kuyunun tersidir!...

ÇOCUK NE YAPSIN?

Küçük Nuri, ağlıyarak eve gelmişti. Annesi sordu:

— Yine neden ağlıyorsun? Ne var?

— Biraz oynamak için Metin'in evine gitmiştim. Oyuncaklarını verecek yerde suratıma bir tokat, kafama bir yumruk, ve sonra arkasını göstererek: Buraya da bir tekme indirdi.

— Oh, iyi olmuş. Sana kaç kere evde otur, sokağa çıkma demedim mi?

— Fakat evde kalınca da, yaramazlık yapıyorum diye tokatları sen atıyorsun!

EZOP'tan hikâyeler:

Çeviren: Özay Süsoy

SEYYAHLAR VE HOROZ

Birkaç seyyah bir yolculuğa çıkmışlardı. Daha pek az bir yol gitmişlerdi ki, önlerine tek gözlü bir horoz çıktı. Seyyahlar bunu bir nevi uğursuzluk sayıp hiç olmazsa o gün için seyahatlerini orada kesmeğe karar verdiler. Seyyahlardan bir tanesi, «Bu ne saçmalık» diye atıldı. «Eğer bu horoz başımıza ne geleceğini bilseydi, kendi kaderini de tâyin edebilirdi. O zaman da hayvancık bir gözünün çıkmasına sebep olan işi yapmazdı, bir çare bulurdu elbet.»

SAĞDUYU KEHANETTEN DAHA İYİDİR.

KARINCA VE KUZU

Güneşin tatlı sıcaklığında oradan oraya tembel tembel dolaşarak yiyecek arıyan bir karınca, hemen hemen meydana çıkmak üzere olan bir koza ile karşılaştı. Koza kuyruğunu oynatarak, karıncanın dikkatini çekmişti.

Karınca, «Zavallı mahlûk,» diye tessürünü belirtti. «Ne fena kaderin var! Ben istediğim gibi dolaşır, eğlenirken, sen burada bu kafesin içerisinde bir yerlere kımıldanamıyorsun.»

Koza bütün bunları işitmişti ama hiç cevap vermedi. Birkaç gün sonra karınca tekrar aynı yerden geçiyordu. Ama bu sefer kozanın olduğu yerde, kabuktan başka hiçbir şey bulamadı. Kabuğun içerisindekine ne oldu diye merak ederken, birdenbire koskocaman, renkli kanatların üzerini gölgelediğini hissetti. Bu, kozadaki acıdığı o zavallı mahlûktan başkası değildi. Kelebek tatlı sesiyle,

— Bana bak, diye seslendi. Şimdi kendi kudretinle övün bakayım.

Sonra kanatlarını dalgalandırdı, çiçeklerle bezenmiş bahçelere doğru uçup, karıncadan ebediyen uzaklaştı.

TENKİTLERİNİZDE ACELECİ OLMAYIN.

Karşı sayfadaki şekil bulmacalarının halli.

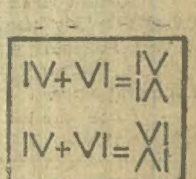

Ramazanın Hatırlattığı Hatıra

YAZAN : SULHİ GARAN

1951 senesinin Haziran ayında Berlin'de Batı Almanya'yı 2-1 mağlûp ettikten sonra Müslüman bir Alman imamıyla enteresan bir konuşma yaptım.

Futbol tarihimizde çok mühim bir mevki işgal ettiği ve edeceği muhakkak olan başarılı bir gün: 17 Haziran 1951.

İkinci Dünya Harbinden sonra yüzbin kişilik _ 1936 olimpiyatlarının yapıldığı - Olimpiyat stadında Almanları 2 - 1 mağlûp edince, sevinç ve sürurumuz son haddini bulmuş, maçı takip eden pazartesi ve salı günlerini Berlin'i gezmeğe ve temaşa edilecek yerlerini görmeğe hasretmiştik.

Semtin ismini şimdi hatırlamama imkân yok. Berlin'de bir Alman kadınıyla evlenmiş olan ve senelerce evvel buraya gelen bir Türk, bizi bu camiye götürdü.

Çok geniş ve çok temiz... Fakat etrafındaki ev ve dükânların hali ve tavrı âdeta bir harabe... Harp dolayısiyle büyük hasar görmüş tonoz dolu cadde ve sokaklardan geçtikten sonra minaresi yıkılmış, şarapnel ve bomba parçalarından _ yüzü çiçek bozuğuna dönmüş bir insan haline gelen - delik deşik kubbesi ile gördüğümüz küçük camii, evvelâ dışarsından, sonra da içersinden kutsî bir heyecanla gözden geçirdik.

Osman Bey mi, Mustafa bey mi, ismi bir türlü hatırıma gelmiyen Berlinli Türk, milli futbolcularımızdan bir kısmının da bulunduğu küçük kafilemizi bahçenin parmaklığını iterek içeri sokup, camiin hemen bitişiğindeki evin kapısını çaldığı zaman, yaşlı bir kadınla karşılaştık.

Berlin'deki Türk dostumuz kendisine «Türk olduğumuzu ve milli futbol maçı yapmak üzere Berlin'e geldiğimizi, bu münasebetle de camii ziyaret etmek istediğimizi Almanca söyleyince» kadın, kapıyı nihayetine kadar açarak içeriye seslendi.

Biz önümüzdeki paspası ayaklarımızı henüz silmiştik ki, yaşları otuzbeşi aşmıyan iki erkek gözüktüler, ve Türkçe:

— Selâmünaleyküm, dediler. Üstelik her birimizi kucaklayıp, ellerimizi, iki elleriyle kuvvetli şekide sıktılar.

— Aleykümselâm... Nasılsınız? deyince Almanca mukabele etmelerinden, Türkçe bilmediklerini anladık.

Osman Bey:

— Bunların hepsi müslümandır. - ve eliyle işaret ederek - Şu gördüğünüz imam, yanındaki kardeşi, şu yaşlı kadın da anneleridir, dedi.

Oturduğumuz büyükçe odanın duvarlarına, bizim camilerimizdeki gibi türlü âyetler ve levhalardan mürekkep yazılar konmuştu.

Levhalara bakmamız Alman imamının nazarı dikkatini celbetmiş olmalı ki,

— Camide, bunların daha güzelleri var... Fakat şimdi içerisi harap... Yalnız buradaki Türklerin yardımı ile camii yavaş yavaş tamir ettiriyoruz, dedi.

ACAR SÖZDE ŞAMPİYON

ÇOCUK HAFTASI

EN İYİ ÇOCUK MECMUASI

BU SAYIDA:

Kurt Köpeği

(KEMALETTİN TUGCU'NUN HİKAYESİ)